Зөвлөлгөөнд оролцогчдод баярыг хүргэе!

гаа сайн бойжуулна гэж байхгүй.

Гүү унагалах үед өдөр адуугаа хариулах хэрэгтэй. Тэгэж байж гарсан унагаа бүрэн авна.

Харин адуучин хүн 20-оос доошгүй унаганы нэм нээтэй байх нь чухал гэж Ананд гуай зөвлөсөн билээ. Өндөрширээт сумын «Хөгжил» нэгдлийн адуучин Өлзийн Ананд гуай ийм л бүтээл гаргаж аймгийн адуучдын анхдугаар зөвлөлгөөнд шалгаран оролцож мэргэжил нэгтэй нөхөдтэйгээ туршлагаа солилцох юм.

ИЙМ ХҮМҮҮС ШАЛГАРЧ БАЙНА

Бидний явсан нутгаар хусан уурга хугарч, гурын хүзүүн хуйв тасрахгүй бол тавьдаггүй нэртэй сайн уургач, эмнэг хангалын зооноос эмээл нь салахгүй л бол ойчдоггүй авъяас чадалтай эр, хурдан хүлгийг шинжин мэдэж, бага насны адуунд явдал оруулж, уурганд сургалаг хашир туршлагатай адуучид олон байна.

750—900 адуу 8 жил дараалан маллаж жил бүр хөөвөр хялгасны төлөвлөгөөг 102—105 хувь биелүүлж, 100 гүүнээс 65-80 унага бойжуулж, хариуцсан гүү бүрээсээ 250—253 литр сүү саасан сумын сайн малчин, Эрдэнэсант сумын «Саруул амьдрал» нэгдлийн адуучин Ц.Дамба, 700—900 адуу 11 жил маллаж хөөвөр хялгасны төлөвлөгөөг жил дараалан биелүүлж, 11 жилд 1500 унага бойжуулан, энэ хугацаанд 100 шахам эмнэг сургасан мөн нэгдлийн адуучин С. Гомбосүрэн, 9 жил адуу маллаж 1967 онд 120 гүүнээс 120 унага бойжуулж, хариуцсан гүү бүрээсээ 220 л сүү сааж, хөөвөр хялгасны төлөвлөгөөг 101—110 хувь биелүүлсэн сумын унага бойжуулалтын аврага мөн нэгдлийн адуучин Т. Цэрэндорж, 30 шахам жил адуунд явж сүүлийн 12 жилд өртөөний адуу хариулж, жил бүр дундаас дээш тарга хүч авахуулан хөөвөр хялгасны төлөвлөгөөг жил дараалан давуулан биелүүлдэг «Заамар» нэгдлийн адуучин Лувсандамба, 20 гаруй жил адуу маллаж зун намрын улиралд адуугаа отроор таргалуулж, өвлийн улиралд алсын оторт гарч адуугаа он цагт тарган оруулж, энэ хугацаанд 5 хүнийг адуу маллах арга ажиллагаанд сургаж хөөвөр хялгасны төлөвлөгөөг жил дараалан биелүүлж 100 гүүнээс авах төлийн төлөвлөгөөг давуулж, малын зүй бусын хорогдол гаргадаггүй мөн нэгдлийн адуучин Дэмид, сүүлийн 5 жилд 200 гаруй эмнэг сургасан мөн нэгдлийн адуучин Цэнд-аюуш нарын зэрэг 30 гаруй адуучид Заамар, Лүн, Өндөрширээт, Эрдэнэсант, Дэлгэрхаан, Бүрэн, Өнжүүл сум—нэгдлээс аймгийн адуучдын анхдугаар зөвлөлгөөнд оролцохоор а ж и л хөдөлмөрөөрөө шалгараад байна.

БААТАРААС ИХИЙГ СУРДАГ

—Бидэнтэй хамт явсан Дэлгэрхаан сумын адуучин Дагва баруун толгодын энгэрт намаржиж байгаа хот айлыг баатар багшийх гэж заав.

Тэднийд очиход уяа нь эмээлтэй морьдоор дүүрэн байгааг хараад найр наадам болж байгаа юм болов уу гэж бид бодсон юм.

Зүүн талын том цагаан гэрт ортол гэр дүүрэн хүмүүс цугларч ямар нэгэн зүйлийг нарийвчлан ярилцаж байгаа бололтой.

Бүрэн, Дэлгэрхаан, Эрдэнэдалай сумдын адуучид адуучин баатар Ичинхорлоо гуайнд адууны нутаг билчээрийн талаар хамтран зөвлөж байгаа нь тэр ажээ.

—Энэ миний шавьдаа, Үгнээс гарахгүй, малд гярхай, адуунд эртэй, сайн уургач байгаа юм.

Ер нь сайн адуучин болно гэж бидэнтэй хамт явсан Дагвыг магтаж билээ.

—Надад хүнд багшлаад байх ч гойд туршлага байхгүй миний хийсэн өчүүхэн ажлыг нам засгаас өндрөөр үнэлж төрийн дээд шагнал хүртээсэнд их баярлаж явдаг юм.

Баатар хүнд туршлага байхгүй гэж та нөхдөд хэлж чадахгүй байна гэж хошигноод:

Танай аймгийн Бүрэн, Дэлгэрхаан, Өнжүүл сумдтай нутаг залгаа болохоор эдгээр сумдын адуучид надаас ажил төрлийн зөвлөлгөөн авдаг юм.

Би ч санасан бодсоноо харамгүй хэлж тэднээс их зүйлийг сурдаг гэж Дундговь аймгийн Эрдэнэдалай сумын адуучин БНМАУын хөдөлмөрийн баатар Ичинхорлоо гуай ярьсан билээ.

Адуучин баатрынх намрын өтгөн шар айргаар биднийг дайлж, ажлынхаа арга туршлагаас аймгийн нэгдлийн зөвлөлийн дарга Дашдэмбэрэлд дэлгэрэнгүй яриад адуучдын зөвлөлгөөний урилгыг хүлээн аваад баатрын царайд баярын мишээлт тодорч байв. **Д.Дондогдорж**

Адуучин Чойжамц

Чойжамц гуай 1962 оноос одоо хүртэл адуучнаар ажиллаж байгаагийн гадна унага бойжуулах талаараа аймгийн 2 удаагийн аврага цол хүртсэн юм.

Тэрээр адуу малладаг, унага бойжуулдаг туршлагаасаа ярихдаа:

—Унагыг бүрэн бойжуулахын тул гүү нэг бүрийг бүрэн хээл авахуулахад онц анхаарах хэрэгтэй.

Ялангуяа намар адуу ус их шаарддаг.

Иймээс усаар сайн хангахгүй бол гүү хээл хаях явдал тохиолддог.

Мөн цантай цагаан сүрэл идсэнээс болж хээл хаядаг явдал бий.

Ийм учраас өвөл адуугаа соргог билчээрт байлгахын хамт билчээрийг хувиартай ашиглах, 1—2 хоноод хужирт оруулж байх нь адууны тарга хүчийг тогтооход сайнаар нөлөөлдөг.

Хавар гүүний хээл томорч ирэх үеэр уулын өвөр энгэрдүү газар маллах, гүүг унагалах үеэр эр сувайгаар нь тусгаарлаж байнгын манаанд байлгах нь чухал.

Анх удаа унагалах гэж байгаа гүүг бусад гүүнүүдээс нь тусгаарлаж тэжээвэл бүрч сайн байдаг гэж ярьж байна.

Чойжамц гуай ингэж ажилласныхаа үр дүнд сүүлийн хэдэн жил дараалан нэг ч унаганы хорогдол гаргаагүй байна.

Тэрээр зөвхөн сүүлийн 3 жилийн дотор 981 унага хорогдолгүй бойжуулжээ. Иймээс адуучин Чойжамц гуай Борнуурын САА-гаас аймгийн тэргүүний адуучдын зөвлөлгөөнд оролцохоор шалгарсан юм. **Т.Эрдэнэ-Очир**

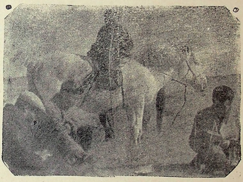

ЗУРАГ ДЭЭР: Лүн сумын «Энх туул» нэгдлийн адуучин Түдэв-ваанчиг, аймгийн нэгдлийн зөвлөлийн дарга Ч. Дашдэмбэрэлд туршлагаа ярьж байна.

номыг ном зүйн аргаар ангилж цэгцэж каталог хөтлөөгүйгээс эмх замбараагүй хаана ямар ном байгаагаа ч мэдэх аргагүй болсон явдал ч дээрх сум-нэгдлийн номын сангийн ажиллагаанд үзэгдэж байна. Тэр ч байтугай Баянжаргалан, Өндөрширээт, Угтаал, Гачуурт зэрэг сум номын сандаа байр гаргаж өгөөгүй, номнууд нь цоожтой шкафанд хадгалагдсаар байгаа төдийгүй Угтаал, Гачууртын САА-нууд орон тоо байхгүй, мэргэжлийн хүнгүй гэдэг үл ялих шалтгаанаар сүүлийн 2 жил шахмын хугацаанд номын сангаар хөдөлмөрчдөд үйлчилсэнгүй явж ирсэн нь шалгалтаар илэрсэн байна.

Хөдөлмөрчин олон түмнийг социалист үзэл санаагаар хүмүүжүүлж, улс төр хөдөлмөрийн нь идэвхийг дээшлүүлэн аж ахуй, соёлын тулгарсан зорилтыг амжилттай шийдвэрлэхийн нэг гол хүч номын сан, уншлагын газрын үүрэг ролийг дутуу үнэлж байгаа дээрх орон нутгийн нам, захиргааны байгууллагууд ажилдаа дүгнэлт хийж ажлаа сайжруулах хэрэгтэй.

Номын сангийн ажлын байдал ба цаашид авах арга хэмжээний тухай БНМАУ-ын Сайд нарын Зөвлөл, МАХН—ын Төв Хорооноос сүүлийн жилүүдэд чухал тогтоол гаргаж байсан бөгөөд үүнийг хэрэгжүүлэх үндсэн дээр Соёлын Яамны коллеги, соёл гэгээрлийн ажилтны Үйлдвэрчний Эвлэлийн Төв Хорооноос 1966 оны эхээр тогтоол гаргаж соёлын тэргүүний байгууллага шалгаруулах болзолд сум-нэгдэл, САА-н дэргэдэх номын санг 1966 оноос эхлэн шалгаруулах болсон боловч өнгөрч байгаа хугацааны дотор сум-нэгдэл, САА-н дэргэдэх номын сангуудыг шаардлагын хэмжээнд хүртэл сайжруулах талаар аймгийн ҮЭийн Зөвлөл, Соёлын хэлтсээс заавар семинар өгч бичиг тоот гаргасан гэх боловч ажил хэрэг болж уг болзлыг биелүүлэх ажил өнгөрсөн 3 жилийн дотор төдий л далайцтай өрнөж чадаагүй байгаа нь энэ хугацаанд ганц ч сум-нэгдэл, САА-н дэргэдэх номын санг уг болзлын дагуу шалгаруулаагүй, шалгаагүй, төрж гараагүй байгаагаар нотлогдож байна.

Сум-нэгдэл, САА-н дэргэдэх номын сангаас хөдөлмөрчдийн дунд зохиож байгаа соёл хүмүүжил уншлага үйлчилгээний ажлыг сайжруулан зохиох ажлын хэлбэр агуулгыг цаг ямагт баяжуулж уншигчдын бага хурал, зөвлөлгөөн номын тойм яриа, шинэ номын болон төрөл жүүлсэн үзэсгэлэн гаргах, чанга уншлага, сэдэвт үзэсгэлэн нүүдлийн болон зөөврийн уншлага, өглөөлөг, үдэшлэг зохиох, зурагт хуудас самбар гаргах зэрэг олон хэлбэрийн ажлыг нам, эвлэл, пионер үйлдвэрчин, эмэгтэйчүүдийн зэрэг олон нийтийн байгууллагатай холбон зохиох хэрэгтэй.

Номын сангийн зөвлөлийн гишүүн идэвхитнүүдийг тодорхой төлөвлөгөөтэй ажиллуулдаг арга, уншигчдын уралдааны дүнг диаграммаар үзүүлэн тодорхой дүгнэдэг туршлага, номын сандаа янз бүрийн толь бичиг, лавлах, марксизм-ленинизмын сонгодог зохиолоос бүрдсэн лавлах ширээ байгуулж үйлчилдэг, сумынхаа хүн амын 64,5 хувийг байнгын уншигч болгож чадсан Дундговь аймгийн Өндөршил сумын номын сангийн эрхлэгч Цэсүрэнгийн туршлагаар номын санч бүхэн ажиллах явдал чухал байна.

Номын сан, номын худалдааны байгууллагатай хамтарч ном уншлагын долоо, арав хоног, сарын ажил зохион түүгээрээ ном сурталчлах, тэргүүний уншигч болон ном уншлагаар тэргүүний хамт олныг шалгаруулах ажлыг зохиож байвал зохино.

Сум—нэгдлийн номын сангийн анхаарах гол нэг зүйл бол ном хэвлэлийг нэгдлийн гишүүн, САА-н ажилчин бүрт хүргэхийн төлөө ажиллах явдал байх ёстой. Малчдад ном хэвлэлээр үйлчлэх нэг аятай боломж бол бригадын өдөрлөг юм.

Бригадын өдөрлөг явагдаж байгаа газар нүүдлийн номын сан ажиллаж ном сурталчлан олон түмний хүсэл сонирхлыг хүлээн авбал зохино.

Сум-нэгдэл, САА-н номын санг тодорхой удирдаж, зохиож байгаа ажилд нь туслаж хөдөлмөрчдийн соёл хүмүүжлийн жинхэнэ төв болгох, номын санчдыг ажилд нь мэргэжүүлж тогтвор суурьшилтай ажиллуулах явдал төв орон нутгийн намын байгууллагын анхаарлын төвд байх ёстой. **Н.Мөнхөө**

В. И. Ленинии мэндэлсний 100 жилийн ойд

Анх мэндлэлцэж танилцсан минь

Би Владимир Ильичтэй Октябрийн хувьсгалын дараах 3 дахь өдөр 1917 оны 11 дүгээр сарын 9-нд танилцаж эхэлсэн юм.

Чухам яаж эхэлсэн гэвэл:

Би Петроградад нэг томоохон гражид ажиллаж байлаа.

11 дүгээр сарын 8—ны орой намайг гражийн ажилтны үйлдвэрчний байгууллагад дуудаад мэдэгдэхдээ:

—Нөхөр Гиль гражаасаа машины сайныг сонгож аваад өглөө Смольный руу яв. Та Лениний жолоочоор ажиллах болно шүү гэлээ.

Лениний

Ийм санаандгүй үгийг сонсоод би нэг хэсэгтээ дуугарсангүй, тэр үед Лениний нэрийг энд тэндгүй мэддэг байлаа.

Ленинийг сонсох, үзэх нь олонтой болсон Петрийн ажилчид амьдралд минь аугаа их хэрэг явдал болох энэ тухай бахдалтай сайхан ярьцгаалаа.

Намын гишүүн биш намайг Лениний жолоочоор ингэж гэнэт өгдөг юмаа гэж над бодогдож байтал хороон дарга миний гайхсан байдлыг хараад, за зөвшөөрч байна уу? гэж асуухаар нь энэ хүндэт үүргийг биелүүлж чадах бол уу яах бол гэсэн эргэлзээ төрсөн боловч би зөвшөөрч байна гэлээ.

Тэгээд их эргэлдсэн ч үгүй, би нас залуу, хүч чадал дүүрэн, мэргэжлээ онц эзэмшиж байсан үе юм.

Октябрийн хувьсгалыг урам зоригоор угтсан юм.

Би чадна гэж итгээд гэртээ харилаа.

Тэглээ ч гэсэн шөнөжингөө сэтгэл түгшиж хонолоо. Би Ленинтэй анх удаагаа уулзахад зориуд зэхлээ. Өглөөний яг 10 цагт «Тюрка Мери» гэдэг бүрхүүлтэй машинаа Смольный гол хаалганы дэргэд зогсоов.

Ленинтэй анх удаагаа уулзах минь ойртсоор л байлаа.

Смольный дэргэдэх бяцхан талбай зарим талаараа их хөл хөгжөөнтэй байлаа.

Олон тооны авто. машин ачааны машинууд зогсож, мөн энд баахан их буу пулемётууд ч байж байв

Эргэн тойрон зэвсэгт ажилчид, цэргүүд байлаа.

Тэдний дотор бараглаж өсвөрийн залуус мөн ахимагхан бавгар сахалтай хүмүүс харагдана.

Цөм л нэг тийш явах гээд их л тэвдэж яарсан байдалтай . . . харагдаж маш их чимээ шуугиантай байлаа

Энэ өдрүүдэд Петроград их түгшүүртэй тул хүнд байдалтай байв.

Ажилчин цэргийн дайчин отрядууд зүг бүрд гарч гудамжаар буу тасралтгүй хамаагүй дуугараад л, анзаарсан хүнд заримдаа их буу ч дуугарах нь сонсогдож байлаа.

жолоочийн

Би авто машиныхаа рулийн ард сууж хүлээсээр байтал энгийн бололтой нэг хүн над руу дөхөж ирээд:

—Та Ленинийг хүлээгээ юу гэж асууж зохих хариу дуулаад цааш нь:

—Машинаа асааж бай! одоо явна байх гэв.

Хэдэн минут болоод Смольный шатаар 3 хүн гарч ирэх нь харагдлаа.

Нуруугаар их өндөр хоёрын нэг нь цэрэг хувцастай, гурав дахь нь каракул захтай хар пальто өмссөн, чихтэй үстэй малгайтай намхан хүн байлаа.

Тэд над руу ирж явлаа.

Эдний хэн нь Ленин бол гэж бодогдов.

Хар пальтотой намхан хүн нь машинд түрүүлж ирээд кабины хаалгыг шаламгайлан нээж:

—Сайн байна уу та? Таны нэр хэн гэдэг вэ? гэхээр нь:

—Гиль гэж би хариулав.

—Нөхөр Гиль танилцъя гээд над руу гараа өглөө.

—Та надтай явах болно гээд намайг зөөлөн харцаар хараад инээмсэглэж байв.

Надад төрсөн анхны сэтгэгдэл маань яалаа ч гэсэн хэзээч мартагдахгүй, амьдралын турш дурсагдаж байна гэдгийг илэрхийлж байлаа.

Энэ зөв юм. Владимир Ильичийн анхны мэндлэлт, анхны үг надад хэзээ ч мартагдахгүй.

Владимир Ильич хамт яваа замчинтайгаа авто машинд суугаад Солян хотхонд очъё гэлээ.

Тэнд ажилчин сэхээтэн нарын өргөн хурал болж байсан юм. Уг газраа хүрмэгц Владимир Ильич машинаас гараад тэр дорхиноо хурал руу явлаа.

Цугласан хүмүүс Ленинийг таниад тал бүрээс «Ленин ирлээ! Ленин» гэсэн шуугиан гарлаа.

Владимир Ильичийг үг хэлэхэд алга ташин угтав.

Түүнийг үг хэлж байхад хурал дээр байсан Зөвлөлт засгийн дайсан меньшевик, эсерүүдийн ганц нэг ойлсон хашгиралт дуулдахгүйгээр, цугларсан олны байн байн алга ташилт нижигнэж байв.

Владимир Ильич буцах замдаа надтай зэрэгцэн суулаа.

дурьдатгал

Би Ленинийг хааяа л нэг харж явлаа. Владимир Ильич Смольныйд хүрч ирээд машинаасаа түргэн гарч:

—Нөхөр Гиль явж цай ууж юм ид. Би энд баахан байна шүү дээ, за баяртай гэлээ.

Ленин түр зуур салж явах болгондоо «За баяртай» гэсэн үгийг үргэлж хэлдэг байлаа.

Владимир Ильич Ленинтэй танилцаж, түүний амьдралын сүүлчийн өдрийг хүртэл үргэлж түүний дэргэд миний ажиллах явдал ингэж эхэлсэн юм.

«В. И. Ленинтэй хамт зургаан жил» гэдэг номноос товчлон авав

С. Дашдооров

ХҮЛЭГ

(Найраглалын хэсгээс)

6

Эзэн морь хоёр
Элэг зүрхээрээ ярилцдаг гэж
Тэр үнэн билээ
Хүн, хүлэг хоёр
Хүсэл санаагаа мэдэлцдэг гэж
Тэр нээрэн билээ.
Хөнгөн уйтгар ундруулж
Хөдөө баахан уйлснаа
Хээрлэг рүүгээ харав
Хөшсөн хөлөө амрааж,
Хөлс, нулимсаа сэврээснээ
Хээрлэг рүүгээ босож очив.
Өршөөж хайрла намайгаа гэх шиг
Усгал нүдээ буруулан байж
Хавирга сүвээ рүү духаараа нудрахад нь
Өөрөө би буруугүй гэх шиг
Эрдэнэт тэргүүнээ гудайн байж
Өвдөг хормой үнэртэн налахад нь
Өөтэй газрын хэлтгийд автаж
Өөрөө би ойчсон байлгүй гэж
Шанаа юүгий нь маажин хэлэв.
Өдрийн халуунд нойрмоглож яваад
Өөрөө би унасан байлгүй гэж
Хүзүү юүгий нь таалан илбэв.
Уужим жолоогоо хумсхийж
Олом жирмээ чангалж байхдаа
Үсний нь сорыг хугалчих вий гэж бодов
Уран толгойг нь хантайрч
Дөрөө шүүрэн мордохдоо
Цогцос биеий нь өвтгөчих вий гэж бодов
Хаа хүрэх вэ? хүргээд өгье гэх шиг
Хазаар даран тэмүүлэхэд
Амгай жавьжаа халаачих вий гэж хайрлав
Хайрга чулуу үсчүүлэн
Харгуйн тоосыг босгоход
Хархан туурайгаа халцалчих вий гэж хайрлав
Хэдрэг болтол нь уная хэмээн
Хэрхэн юундаа ч бодлоо доо гэж
Хээрлэгийнхээ ергөөнд гэмшин бодов
Хэрэггүй тэрхэн үгий минь
Хэзээ ч битгий хайхраарай гэж
Хээрлэгийнхээ чихэнд шивнэн хэлэв
Олныг дамжуулж зовооё хэмээн
Омтгойрч юундаа бодлоо хэмээн
Хүлгийнхээ хатираанд гэмшин бодов.
Ойворгогүй тэрхэн бодлы минь
Огтхон ч битгий хайхраарай гэж
Хүлгийнхээ чихэнд шивнэн хэлэв
Таанын толгой шиг ангаж явахад чинь
Ташуу санаж цангаагаагүй байгаа гэж
Эргэж нэг санав
Талын зээр шиг хурдлаж явахад чинь
Ташуур чамдаа далайгаагүй байгаа гэж
Эргэцүүлж нэг санав
Уулын толгой ширтэн явбал
Ухаан санаа саруул байдаг юм гэж
Айлын өвгөнөөс дуулснаа санаад
Уужим талдаа дуулж явбал
Унасан морь чинь сэргэж байдаг юм гэж
Лавын амнаас сонссоноо бодоод
Сэрүүн салхи сөрөн хурдлаж
Сэрмүүн холыг ширтэсхийн байж
Уртын дуугаа уянгалан дуулав
Сэтгэл зүрхэндээ бодож яваагий минь
Сэм сэмхэн анзаарч сэргэж өөрөө баясах шиг
Сэлүүн талын гүн рүү Шил цагаан тэмүүлэв.

АДУУЧИН С. Мижиддоржийн зурсан зураг

Хариуцлагатай эрхлэгч Н. МӨНХӨӨ

Шуудангаар зорчигчдын анхааралд

Шуудангаар зорчигчид нь замын хураамжаа шуудан гарах өдөр хураалгаж байгаа нь шуудан гарах цагаас хэтэрхий хожимдуулах болон диспечерийн ажиллагааг хүндрүүлж, хөдөлмөрчдийг хүлээлгэх зэрэг зохисгүй явдал гарч байна. Иймд 10 дугаар сарын 25-наас эхлэн шуудангаар зорчигчид нь хувиар ёсоор шуудан гарах өмнөх өдөр замын хураамжаа төлж шуудан гарах өдрийн өглөөний 9 цагт Тээврийг удирдах Газрын диспечерт замын хураамж болон ачаа тээшээ шалгуулж зохих чиглэлийн шуудан суух журмыг мөрдөхийг анхааруулъя.

Мөн шуудангаар зорчигчид нь модон бочиг, 40 летрийн бетон зэрэг шуудан тээврийн дүрмээр хориглогдсон зүйлийг авч явахыг хориглоно.

Аймгийн Тээврийг Удирдах Газар

(Х—00175) «Анхдугаар таван жил» сонины үйлдвэрт хэвлэв

Орон бүхний пролетари нар нэгдэгтүн

Анхс дугаар ТАВАН ЖИЛ

Төв аймгийн намын хороо,
А.Д.Х. Гүйцэтгэх захиргааны сонин.

21 дэх жилдээ | 1968 ОНЫ 10 ДУГААР САРЫН 24 | ПҮРЭВ
№ 79 (1768)

Уурхайн худгийг дулаалан ашиглая

Манай орны социалист хөдөө аж ахуйд чанарын их өөрчлөлт гарч урьд урьдаас улам их хурдтайгаар хөгжиж байна.

Хөдөө аж ахуйн энэ их хөгжил төөс шалтгаалан хот суурин, хөдөө аж ахуй, ялангуяа билчээрийг усаар хангах ажлыг улам далайцтай хөгжүүлэхийг шаардаж байна.

Тус орны уудам их билчээрийн тэжээлийн нөөцийг бүрэн ашиглах мал аж ахуйн ашиг шимийг дээшлүүлэх үндсэн нөхцөл бол соргог билчээрийг усжуулах явдал мөн.

Одоогийн гол зорилт бол энгийн ба бетон хашлагатай уурхайн худгуудыг олшруулж, түүний ашиглалтыг сайжруулах явдал юм.

Уурхайн худгууд нь барьж байгуулахад хялбар, үнийн хувьд хямд, засвар төхөөрөмж хийж ашиглахад сайн талтай юм.

Одоо манай аймгийн хэмжээгээр өрөмдмөл, бетон хашлагатай, энгийн уурхайн худаг бүгд 900 гаруй ажиллаж тэдгээр нь аймгийн бүх нутгийн 50 гаруй хувийг усаар хангаж байна.

Одоо аймгийн хэмжээгээр өрөмдмөл худгийн 90 хувь, бетон хашлагатай уурхайн худгийн 86,1 хувь,энгийн уурхайн худгийн 92,1 хувь нь бүрэн ашиглагдаж байна.

Уст цэгүүдийн арчилан хамгаалалт өрөмдмөл худаг нэг бүрийг байнгын моторчинтой болгож засвар үйлчилгээ, үзлэгийг тогтмолжуулан дулаалж жилийн 4 улиралд ашиглан гар ажиллагаатай худгийг механикжсан ус өргөгчтэй болгох зэргээр ажиллаж байгаа сум, САА олон байна.

Дэлгэрхаан, Архуст, Баянцагаан зэрэг сум-нэгдэл өөрсдийн хүчээр энгийн уурхайн худаг гаргах төлөвлөгөөг 100 хувиар биелүүлсэн юм. Энэ хугацаанд аймгийн хэмжээгээр 151 худгийг ам таглаа, 54 худгийг шинээр онгоцтой болгож, 44 худагт дулаалга хийжээ.

Ер нь улсаас гаргаж өгсөн худгуудыг бүрэн эзэмшиж ашиглан шинээр худаг гаргах, ам таглаа онгоцтой болгох, дулаалан ашиглах бололцоо манай нийт сум САА-нуудад дүүрэн байна.

Харин энэ бололцоогоо бүрэн дүүрэн ашиглаж худгийн арчлалт ашиглалт, хамгаалалт, гаргалт тохижуулалтад нийт сум,САА жигд биш анхаарч байна.

Нэн ялангуяа хүн хүчийг зөв зохицуулан, уст цэгийн ашиглалт эзэмшилийг сайжруулж, орон нутгийн хүчээр худаг гаргахгүй байгаагийн дээр хуучныгаа муу ашиглан эзэмшиж байгаа дутагдал өн гөрсөн онуудад Батсүмбэр, Баянбараат, Өндөрширээт, Борнуур, Заамар,Лүн,Угтаал зэрэг сум нэгдлүүдэд гарч байв.

Ер нь аймгийн хэмжээгээр эвдэрч засагдсан худгийн 69,2 хувь нь ажиллах хугацааны эвдрэлээр эвдэрч засагдсан боловч 31,8 хувь нь эзэмшигч байгууллагын, хүмүүсийн хариуцлагагүйгээс эвдэрч хэмхрэн ашиглах боломжгүй болсон байна.

Бас зарим сум нэгдлүүдэд уст цэгийн техник төхөөрөмжийн эзэмшилт муу, өөрсдийн хүчээр гаргах худгийн төлөвлөгөөг биелүүлэхгүй, энгийн уурхайн худгуудад ам таглаа хийж дулаалаагүй, өрөмдмөл худгийн барилга байгууламж, мотор насос эвдэрч хэмхэрсэн, тоногдож үгүй болсон зэрэг зохисгүй явдлууд үзэгдэж байна.

Иймээс уст цэгийн ашиглалтыг сайжруулах тухай БНМАУ-ын Сайд нарын Зөвлөлийн 162, Аймгийн Намын Хороо, АДХ-ын Гүйцэтгэх Захиргааны 39/21,Аймгийн АДХ-ын Гүйцэтгэх Захиргааны 98 дугаар тогтоол, АДХ-ын ээлжит чуулган, усны аж ахуйн тэргүүний ажилчдын II зөвлөлгөөний шийдвэрүүдийг биелүүлэхэд онцгой анхаарч ажиллах явдал шаардагдаж байна.

Ер нь гар ажиллагаатай уурхайн худагнуудын ханын хашлагыг төмөр бетон, цагираг мод чулуугаар хийхээс гадна газрын гадаргуунаас гарах бүүрэгний өндрийг тэр орчны газрын хөндөлтийн гүн,усны тэнцлэх төвшний орших гүн, дулаалгын овоолгын өндөр зэргээс хамааруулан ам таглаатай хийх нь чухал байна.

Орон нутгийн малчдаас энгийн уурхайн худгийн эргэн тойрныг ухаж түүндээ өвс,сүрэл,бууц зэргээр чигжин дулаалж 60—80 см чулуугаар өндөр бүүргэж модон хүзүүвч нугастай таглаа хийн дулаалж байна.

Иймээс энэ туршлагыг судлан дэлгэрүүлэх ажлыг зохиох нь зүйтэй. Сум нэгдэл, САА-н нам захиргааны байгууллага, хамт олны чухал зорилт бол орон нутагт улсын ба өөрийн хүчээр гаргасан, уст цэгүүдийн арчлалт,хамгаалалт ашиглалтыг эрс сайжруулан, өвлийн улиралд ашиглагддаг нутаг билчээрт уст цэгийг шинээр гаргах, хуучныг засварлан дулаалах ажлыг эрчимтэй зохиох явдал мөн. Нөгөө талаар мал аж ахуйг өсгөх билчээрийг бүрэн дүүрэн ашиглахын нэг нөхцөл болсон уст цэгүүдийг хайр гамтай урт удаан хугацаагаар ашиглан, зохион байгуулалттай засч сэлбэн, дулаалж эзэмших явдал чухал байна.

Уст цэгүүдэд засвар дулаалга хийх урьдчилан судалгаа явуулсны үндсэн дээр хүн хүчийг зөв хувиарлан, хөдөлмөрийн зохион байгуулалтыг сайжруулж уст цэгүүдийн ашиглалтыг эрс сайн болгож, засвар үйлчилгээг тогтмол хийж бүх уст цэгүүдийг бүрэн дүүрэн ашиглахад нам, олон нийтийн байгууллагаас зохиох ажлыг чиглүүлж малчин олны хөдөлмөрийн идэвхийг өрнүүлэн ажиллах нь чухал байна.

Намын урианд зоригжиж байна

МАХН-ын Төв Хорооноос Аугаа их Октябрийн социалист хувьсгалын 51 жилийн ойд зориулан гаргасан уриаг манай аймгийн хөдөлмөрчид баяртай хүлээн авч хөдөлмөрийн давуу амжилт гаргаж байна.

Зуунмод хотын Холбооны газар,Авто тээврийн 13 дугаар бааз, Замын анги, Барилга монтажийн контор, Сэргэлэн сумын төв зэрэг газруудад МАХН-ын Төв Хорооноос Октябрийн хувьсгалын 51 жилийн ойд зориулан гаргасан уриаг хүлээн авах хөдөлмөрчдийн цуглаан болж, барилгачин Намсрай, холбоочин Чулуунцэцэг, саальчин Цэдэвдорж нарын олон хүн үг хэлж, намын дайчин урианд зоригжиж байгаагаа илэрхийлээд өөрсдийн хөө ажилд нэмэлт шинэ үүрэг авлаа.

Сэргэлэн сумын «Авдархангай» нэгдлийн саальчин,намын гишүүн Цэдэвдорж:

—Манай намын цогт уриа нь 1968 оны төлөвлөгөөт зорилтыг биелүүлэхэд нийт хөдөлмөрчдийн идэвхийг өрнүүлж байна.

Би сүүлийн 7 жил үнээ сааж төлөвлөгөөгөө давуулан биелүүлж ирсэн. Одоо Октябрийн хувьсгалын 51 жилийн ойг угтаж 1968 оны өвлийн бэлтгэлээ бүрэн хангана гэж ярив.

Д. Дондогдорж

Монгол—Зөвлөлтийн найрамдлын сар

Найрамдлын сарын ажлын явдаас

Батсүмбэрийн САА-д Монгол—Зөвлөлтийн найрамдлын сарын ажил өрнөлттэй зохиогдож байна.

ЗХУ-ын хөгжилтөөс хөдөлмөрчдөд яриа таниулга хийх, ардын хувьсгалын дайчид, ЗХУ-д явсан хүмүүстэй уулзалт зохиож байгаагийн гадна киноны 3,7 хоног явуулж байна.

Түүнчлэн орос хэл сурах, зөвлөлтийн сургууль, албан үйлдвэр, хотуудтай шефийн холбоо тогтоох, захидлаар харилцах зэрэг ажлууд зохиогдож байна.

Д. Сэрээтэр

*

Монгол—Зөвлөлтийн найрамдлын сарын ажил Зуун-мод хотод өрнөлттэй явагдаж байна.

Зуунмод хотын кино театр энэ сарын 20—26 дуустал зөвлөлтийн кино 7 хоног зохиож байна.

Кино 7 хоногоор Их найрамдлын айлчлалт, Эртэч хот, Үл шантрагч,Агуу эх орны дайн, Төгсгөл, Эртний нутгийн солонго зэрэг Монгол-Зөвлөлтийн уран сайхны ба түүхийн киногоор үйлчлэх юм.

Кино 7 хоногийн эхний хоёр хоногт Зуунмод хотын кино театр 2000 шахам хүнд үйлчилсэн байна.

Д. Дандар

Социалист уралдаан дүгнэв

Аймгийн үйлдвэр аж ахуйн газруудын хооронд зохиогдсон 3 дугаар улирлын социалист уралдааныг дүгнэх дүнгийн хурал Зуунмод хотод 10 дугаар сарын 18-ны өдөр боллоо.

Аймгийн үйлдвэр аж ахуйн газруудын дотроос зам ашиглалтын төлөвлөгөөг. 110,4 хувиар биелүүлсэн Зам ашиглалтын ангийг 1 дүгээр байр эзлүүлж Аймгийн АДХ-ын Гүйцэтгэх Захиргаа, ҮЭ-ийн Зөвлөлийн социалист уралдаанд шилжин явах туг, 1 дүгээр зэргийн дипломоор, Нийгэм хангамжийн үйлчилгээний 3 дугаар улирлын төлөвлөгөөт ажлыг 100—101 хувиар биелүүлсэн Зуунмод хотын Нийгэм хангамжийн товчоог социалист уралдаанд 2 дугаар байр эзлүүлж Аймгийн АДХ-ын Гүйцэтгэх Захиргаа, ҮЭ-ийн Зөвлөлийн баярын бичгээр тус тус шагналаа.

Үйлдвэр аж ахуйн газруудын хооронд зохиогдсон 3 дугаар улирлын социалист уралдаанд тэргүүн байр эзэлсэн Зам ашиглалтын ангийн дэргэдэх ҮЭ-ийн хорооны дарга Санжаа, 1968 оны үлдэж байгаа 2 сарын хугацаанд трубаны бетон кольц цутгах, гүүрийн мод бэлтгэх зэрэг ажлуудыг хийж 1969 оны 1 дүгээр улиралд хийх төлөвлөгөөт ажлынхаа 50 хувийг хийсэн байх үүргийг хамт олноо төлөөлж авав.

Мөн Нийгэм хангамжийн товчооны харъяа Халуун усны эрхлэгч Хувцагаан хамт олноо төлөөлж нийгэм хангамжийн болон халуун усны үйлчилгээг хөнгөн шуурхай болгож 1968 оны 4 дүгээр улирлын улс ардын аж ахуйн төлөвлөгөөт зорилтыг бүрэн биелүүлэх зохион байгуулалтын тодорхой арга хэмжээ авч, социалист уралдаанд авсан үүргээ бүрэн биелүүлэхийг бүх үйлдвэр аж ахуйн газруудад уриалав.

Манай сурвалжлагч

Эмнэг сургах хөдөлгөөн...

Эрдэнэсант сумын «Саруул амьдрал» нэгдлийн зөвлөл адуучид, залуучуудын дунд морин хадуурт морь сургах уралдаан зарлаж, эмнэг адуу унаанд сургах хөдөлгөөн өрнүүлж байна.

Энэ уралдаанд 100 гаруй залуучууд оролцсоны дотор 1 дүгээр бригадын А. Дорждэрэм, Ц.Базарваань, 2 дугаар бригадын Ц. Цэдэнсодном нар 8-10 морь тэрэг тоногонд сургаж бусдаасаа түрүүлсэн байна.

Он гарсаар сумын хэмжээгээр 200 гаруй морь тэрэг тоногонд, 300 шахам адуу унаанд сургаж морин машинд тэмээ хөллөдөг байдлыг өөрчилж морь хөллөж хадлангаа авсан байна.

Ингэж сургасан тэрэгний морьдоо тусад нь ялган суурилж нутаг билчээр сайтай газар отроор таргалуулаад одоо өвлийн оторт гаргах гэж байна.

Аймгийн адуучдын анхдугаар

Хусан уургаа барьсан хурдан хүлгийн эзэд

(СУРВАЛЖИЛСАН ТЭМДЭГЛЭЛ)

Тосон Заамар, Уулын хаан, Баян суудал, Бадын гол, Долоон давст, Баянтөхөм, Хоёр Өнжүүл хүртлэх 1000 гаруй км үргэлжилсэн өргөн уудам нутгаар бид явсан юм.

Бидний явсан газраар урт сайхан намар болж малчин түмний сэтгэл тэнүүн, идээ цагаагаа хувин саваар дүүргэж, аж амьдрал нь элбэг баян, ажил үйлс нь өөдрөг сайн, түм буман сүрэг малын хүч тарга зузаан байгааг үзэхэд хэн бүхний сэтгэл таатай.

Энэ нутгийнхан ноос, үс, сүү сааль, хадлан тэжээлээ авч, тариа ногоогоо хурааж дуусаад өвөлд өнөтэй, хаварт тавтай орохын бэлтгэл их ажлыг цагийн сайхан тэнгэрийн аятайд хийж дуусгахаар, хураасан өвс, малын хашаа, хээрийн б и лчээр, худаг ус, өвөлжөө, хаваржаан дээрээ хамт олноороо шамдан ажиллаж байгаа нь намар цагийн дуулиантай их ажил намар намраас улам эрчимтэй сайн явагдаж байгааг гэрчилж байв

Тэр бүгдийн дундаас хатуу өвөл, хахир хавар, үүрийн жавар, үнэгэн харанхуй, өлөн чоно, усан бороо, цасан шуургатай олон удаа тааралдаж, тохиолдсон бэрхшээлийг түмнээ гэх сэтгэл, чин үнэнч хөдөлмөрөөрөө даван туулсан удаан жилийн зузаан туршлагатай зарим адуучдын амжилт бүтээлтэй танилцахад нэн сайхан санагдана.

АНАНД ГУАЙ ЗӨВЛӨЖ БАЙНА

Билчээрээс ирж яваа эхээ хараад зэл дүүрэн унага эргэлдэн янцгааж, гүү сааж байгаа хүмүүсийн Гурий! богос! гэсэн бүдүүн нарийн дуу цууриална.

Алаг хушууны өвөрт намаржиж байгаа х о т айлынхан оройн ажлаа дуусгах гэж хүн бүр зав чөлөөгүй ажиллаж байгаа нь энэ билээ.

Хот айлын гадна очиход намрын айрагны исгэлэн үнэр хамар цоргин сэнгэнэж, манаанд гарах адуучин эр, цув давхцаа аваад мориндоо мордож байв.

3 хувин сүү бариад иржяваа 2 хүнийг тосон уулзаж мэндлэхэд 60 гаруй настай гэхэд анууухан, нар салхинд борлосон хүрэл хүрэн царайтай нилээд сэргэлэн байрын өндөр х ү н суурийн ахлагч Ананд гэж өөрийгөө танилцуулав.

Гэрийн эзэгтэй хул дүүрэн айргаар биднийг зочлох зуур Ананд гуайн аж байдал ажил бүтээлтэй нь танилцаж нилээд зүйлийг мэдэж авсан юм.

Би нэгдэл анх байгуулагдаж хамт олноороо хүч хөрөнгөө нэгтгэсэн тэр өдрөөс эхлэн чадлынхаа хирээр ажил хийж, хийснийхээ хэмжээгээр хөлс аваад аж амьдрал дээшилж, хүний жишээтэй бүтээл гаргаж явна.

Болж л өгвөл хийсэн ажилдаа алдаа гаргахгүй, хамт олны сан хөрөнгийг арвижуулж үр бүтээлтэй ажиллах юмсан гэж бодгогдоо гэж Ананд гуай ярьж байна.

Ананд гуай сүүлийн 6 жил дараалан нэгдлийн 100—120 гүү маллаж, фермийн аргаар саалгаж нэгч адууны хорогдолгүй, сүү саалийн төлөвлөгөөг давуулан биелүүлж нэгдэлдээ олон зуун төгрөгийн ашиг оруулжээ.

Зөвхөн саалийн хугацаанд 100 гаруй гүү маллах нь Ананд гуайд бас л бага ажил шиг санагдаж энэ оны эхээр 300 гаруй адуу байнга маллахаар аваад энэ хавар 112 гүүнээс 112 унага бойжуулж одоо 400 гаруй адуутай болоод байна.

Эднийх хөөвөр хялгасны төлөвлөгөөг давуулан биелүүлж зүй бусын хорогдол гаргаагүй энэ жил саалийн 30 хоногт 120 гүү хариуцан саалгаж, гүү бүрээс 270 литр сүү авч, үйлдвэрийн даалгаврыг биелүүлсэн байна.

Ананд гуайн гэргий Хорол гуай ч бас сайн саальчин хүн. Хорол гуай сүүлийн 6 жилд 25—30 гүү хариуцан г ү ү бүрээс 250—280 литр сүү саажээ.

Энэ жил 30 гүү хариуцан одоогийн байдлаар гүү бүрээс 300 литр сүү саагаад байгаа аж.

—Адуу маллаж, унага бойжуулдаг туршлагаасаа ярьж өгнө үү? гэхэд нададтуршлага гэж хэлээд байх юм байхгүй, адууны нутгийг улирлын байдалд тохируулж, ус хужир, өвс билчээрийг сонгож маллавал адуу шиг амархан таргалдаг мал байхгүй.

Харин нутаг алдвал, өнгө зүсээ алдаж шарлаж гандаад тэвээрч чаддаггүй юм. Тийм учраас зун намрын улиралд өвс ногооны сэрмүүн сайхныг дагуулж цэнгэг хүйтэн усаар өдөрт 2 удаа, өглөө, орой услаж 7 хоногт нэг хужирлаад байвал сайн таргална.

Ер нь адуу сайн маллана гэдэг шөнийн манааг тогтмол хийнэ гэсэн үг. Манаатай адуу бүрэн мэнд байхаас гадна адуу тогтвор орж идээшлэх хугацаа хүртэл урт болдог.

Адуу манахгүйгээр уна-

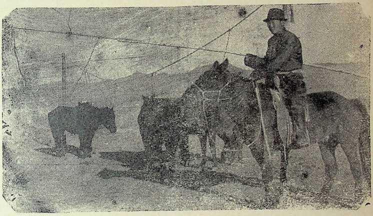

Өндөршилрээт сумын „Хөгжил" нэгдлийн адуучин Шагдаржав сүүлийн 6 жил дараалан 700-900 адуу маллаж, унага бойжуулах төлөвлөгөөг давуулан биелүүлдэг юм.

Д. Дондогдоржийн авсан гэрэл зураг

Номын сан уншлагын газар хөдөлмөрчдийн чухал хэрэгцээ

МАХН-аас манай орны хөдөлмөрчдийн о ю у н ухааны дээж, эрдэм мэдлэг арвин туршлагын ундраа болсон номын сан, уншлагын газрын орон байрыг тохижуулах, шинээр барих, номын сангийн номын фонд, уншигчдын хүрээг байнга нэмэгдүүлэх, ном хэвлэлийн ангилалт, каталог, нэг бүрчилсэн бүртгэлийг журамлан хөтлөх зэрэг ажлыг хийсний үндсэнд номын сан уншлагын газрыг хөдөлмөрчдийн соёлын жинхэнэ төв болгон олон түмэнд тодорхой үйлчлүүлэх талаар цаг ямагт анхаарал тавьсаар ирлээ.

МАХН-ын 15 дугаар их хурлын түүхэн шийдвэрийг амьдралын алхам бүхэнд ажил хэрэг болгоход номын сан, уншлагын газар чухал үүрэгтэй.

Одоо тус аймгийн сумнэгдэл, САА, үйлдвэр албан байгууллага, бага дунд сургуулиудад 130 мянга гаруй боть номын фондтой, 27 номын сан, 49 уншлагын газар ажиллаж байна. Нэгдэл, САА-н бригад, фермүүдэд уншлагын газартай болох эхлэл тавигдлаа. Энэ бол манай нам, засгаас хөдөлмөрчдийн соёл боловсролын хэмжээг улам дээшлүүлэхийн төлөө цаг ямагт анхаарал халамж тавьж байдгийн нэг тод баталгаа мөн. Олон түмэнд марксизм—ленинизмын үндсийг сурталчлах, шинжлэх ухааны мэдлэг олгох, нам засгийн тогтоол шийдвэрийг таниулж, түүнийг биелүүлэхэд олон түмний хүчийг дайчлан идэвхийг нь өрнүүлэх явдал номын сан, уншлагын газрын үүрэг мөн.

Алтанбулаг сумын номын санч Долгор, Өнжүүл сумын номын санч Чимэдпэл, аймгийн төвийн хүүхдийн номын санч Хишгээ, Жаргалант сумын номын санч Дуламсүрэн нарын зэрэг олонхи сумдын номын санчид малчдын дунд ном түгээн уншуулах, ном хэвлэл сурталчлах талаар туршлагажиж уншигч олны хэрэгцээг сайн ханган үйлчилж байна.

Аймгийн төвийн номын сан Д. Нацагдоржийн нэрэмжит оргил булаалдах уралдаант уншлага хөдөлмөрчдийн дунд сүүлийн жилүүдэд зохион явуулж байгаа ба хүүхдийн зурагт каталог хийж номын санд нэвтрүүлснээр бага насны хүүхдийн ном унших идэвхжилийг өрнүүлж унших номоо олж уншихад хялбар дөхөм болгожээ.

Аймгийн номын сан сүүлийн 5 жил дараалан номын фондоо өсгөх зорилт тавьж сэхээтэн нийт уншигчдын дунд ном цуглуулах уралдаан зарлах зэрэг нилээд ажил санаачлаж хийсний дүнд ЗХУ-ын болон өөрийн орны ховор чухал олон мянган ном цуглуулж чаджээ.

Мөн өөртөө байхгүй номыг улсын номын сантай түр солилцоо хийж уншигчдад үйлчлэх зэрэг үйлчилгээний давшилттай а р г а хэлбэрүүд тус аймгийн нилээд сум—нэгдэл, САА-н номын санд нэвтэрч эхлэж байна.

Гэвч төв орон нутгийн зарим номын сан уншлагын газар хөдөлмөрчдөд ном уншуулах талаар олигтой ажил зохиохгүй, уншигчдын хүссэн номыг бригад, суурь, цех, тасаг, гэр байранд нь хүргэж олгохгүй, зөвхөн уншлагын танхимд хэзээ хүн ирж ном авахыг хүлээх, ном хэвлэлийг сурталчлан хөдөлмөрчин олонд хүргэх талаар санаачлан олон нийтийн байгууллагатай хамтран тодорхой ажил зохиохгүй байгаад номын сангийн үндсэн дутагдал оршиж байна.

Заамар, Бүрэн, Баянзүрх, Баяндэлгэр, Эрдэнэсант, Сэргэлэн зэрэг нэгдлийн номын сангийн номын тоо нэр төрөл цөөн, байнгын уншигчид маш бага байгаа нь дээрх сумдын нам, захиргааны байгууллага номын санг тохижуулах, номын фондыг арвижуулахад бага анхаарч байна.

Заамар, Баяндэлгэр сумандЗХУ-ын тусламжаар клуб дотроо зориулалттай бүрэн тоног төхөөрөмж бүхий номын сан барьж ашиглалтанд оруулсаар байтал номын сангийн номын фонд идэвхитэн уншигчдын хүрээг өргөтгөх талаар олигтой ажил зохиосонгүй.

Баянбараат, Лүн зэрэг зарим сумд номын санчийг сүүлийн хоёр жилд 2—4 удаа сольж түүний оронд ямарч мэргэжилгүй хүн ажиллуулсанаас болж, номын сангийн зарим ажилтан ном зүйн мэдлэгээр дутмаг номын сан дахь